

نسبت اختلال هنجاری با اختلال در پیشرفت

فاطمه جواهری^۱

سید یاسر جلالی^۲

چکیده:

تجربیات روزمره و شواهد و اطلاعات موجود حاکی از آن است که در درون ساختارهای فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی جامعه ایران عناصر و مؤلفه‌هایی وجود دارد که با یکدیگر هماهنگ و همساز نیستند. این وضعیت خاص شرایط داخلی ساختارهای یاد شده نیست، بلکه در روابط چندگانه میان ساختارها و نهادهای اصلی جامعه نیز همین شرایط جاری است. این ویژگی که از آن تحت عنوان اختلال هنجاری یاد می‌شود، خود دارای چهره‌های مختلفی نظیر قطبی شدن هنجاری، تضادهنجاری، ناپایداری هنجاری، ضعف هنجاری و بی‌هنجاری می‌باشد. افزون بر این ناسازه‌ها و اختلال‌ها دارای خاصیت هم‌افزایی هستند و یکی دیگری را به دنبال می‌آورد.

پیامدهای مختلف این شرایط ابتدا در سطح مناسبات میان فردی انعکاس پیدا می‌کند و به تدریج به سطح گروهی، سازمانی، جامعه‌ای و در نهایت به سطح کلان جامعه تسری پیدا می‌کند. شرایط یادشده بر میزان کارایی سیاست‌ها برنامه‌ها و خط‌مشی‌های نظام جمهوری اسلامی ایران تأثیر خواهد گذاشت و قادر است اثربخشی و عملکرد موفقیت‌آمیز سیاست‌ها و برنامه‌ها و در واقع "پیشرفت جامعه" را با مشکل مواجه سازد.

نویسندگان این نوشتار در نظر دارند با تکیه بر روش نظری-تحلیلی ابتدا به واکاوی مفهوم پیشرفت بپردازند. سپس زمینه‌پیدایش اختلال‌های هنجاری و آثار و پیامدهای آنها را بررسی نمایند. در ادامه به این نکته می‌پردازند که در چنین شرایطی چه تمهیداتی باید فراهم آید تا آثار منفی‌ای که اختلال‌های هنجاری برای پیشرفت جامعه ایجاد می‌کنند؛ کاهش پیدا کند یا تعدیل شود.

واژگان کلیدی: اختلال هنجاری، پیشرفت، اختلال در پیشرفت

^۱ - دانشیار جامعه‌شناسی دانشگاه خوارزمی

^۲ - دانشجوی دکتری سیاست‌گذاری فرهنگی دانشگاه خوارزمی